

Utbildningsdepartementet

Vår referens/dnr: 2025–81

Regeringskansliet

Er referens/dnr:

103 33 Stockholm

U2025/00630

2025-06-13

Remissvar

Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)

Svenskt Näringsliv delar i huvudsak Läroplansutredningens slutsatser och hoppas att förslagen också blir verklighet. Vi vill framför allt betona vikten av att de kursplaner som nu ska tas fram verkligen är så kunskapsrika och tydliga som utredningen önskar. Vi vill samtidigt betona vikten av att skolan – utöver vad som föreslås – också fortsätter uppmuntra och förbereda för möjligheterna till entreprenörskap. Vi betonar också vikten av goda STEM-kunskaper samt eleverna blir förberedda för det moderna tekniksamhället.

Sammanfattning

Svenskt Näringsliv har tagit del av betänkandet *Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande* (SOU 2025:19) – i det följande kallad också kalla Läroplansutredningen.

Svenskt Näringsliv företräder 49 bransch- och arbetsgivarförbund, som i sin tur representerar 60 000 små, medelstora och stora företag, som tillsammans sysselsätter omkring 2 miljoner medarbetare. 98 procent utgörs av små och medelstora företag. Detta remissvar har beretts i en dialog med medlemsorganisationer inom Svenskt Näringsliv.

Att hitta kompetenta medarbetare är en av det svenska näringslivets största utmaningar. Svenskt Näringsliv är därför sedan många år engagerade i alla delar av den svenska utbildningskedjan men kanske särskilt i att öka andelen som väljer och slutför ett gymnasialt yrkesprogram. Samtidigt ser vi att en oroväckande stor andel av svenska ungdomar lämnar grundskolan utan de förkunskaper som krävs för att kunna påbörja eller slutföra en gymnasieutbildning. Vår vilja att försöka förbättra grundskolans kunskapsresultat märks kanske främst i vårt initiativ [Näringslivets skolforum](#) där vi vill erbjuda en arena för ökad probleminsikt, förutsättningslös dialog, internationell utblick och erfarenhetsutbyte som kan stärka Sveriges kompetensförsörjning och förbättra kunskapsresultaten i svensk skola.

Resultatet är bland annat mer än 20-talet rapporter och seminarier med fokus på *STEM* (särskilt matematik), *Läsning*, *Läraryrsförsörjning*, *Styrdokument* (som läro- och kursplaner) samt skolans *Ramverk* (betyg, nationella prov, skolinspektion, skolval/konkurrens, ersättningssystem m.m).

De forskare och experter vi gett röst åt har bland annat lyft vikten att alla barn lär sig läsa redan på lågstadiet, att matematikundervisningen är effektiv samt att skolan i stort är kunskapsrik med tydliga förväntningar, effektiv undervisning, användbar utvärdering och att vi ger stöd när det behövs. De har också lyft de allvarliga bristerna kring evidens och relevans på lärarutbildningarna samtidigt som matematiker, språkdidaktiker, historiker och naturvetare lämnat konkreta förslag kring hur vi bör utveckla läro- och kursplanerna i olika ämnen.

Ett resultat av deras förslag och insatser är att Svenskt Näringsliv i huvudsak delar Läroplansutredningens slutsatser och hoppas att förslagen också blir verklighet. Det gäller inte minst ambitionen att skriva fram mer kunskapsrika kursplaner med en mer tydlig progression som kan ge välkommen vägledning inte bara för lärare utan också för såväl läromedelsförfattare som lärarutbildare.

Svenskt Näringsliv delar också utredningens huvudslutsatser att skolan i än större utsträckning behöver bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet med en förstärkt kunskapsinriktning där inte minst matematikfärdighet och läsförmåga (inte minst i tidiga skolår) är avgörande byggstenar.

Däremot är vi oroad över de rätt påtagliga skillnader just i tydlighet och kunskapsrikedom som finns mellan de olika exempel på kursplaneskrivningar som utredningen låtit ta fram där ämnena *Svenska* och *Matematik* glädjande nog är relativt väl utvecklade medan kursplanerna i *Biologi* och inte minst *Samhällskunskap* inte alls når lika långt vare sig vad gäller kunskapsrikedom eller tydlighet.

Svenskt Näringsliv är också bekymrade av hur utredningen valt att skriva kring *entreprenörskap*, STEM-kunskaper och *digitalisering* samt *studie- och yrkesvägledning* och lämnar på dessa områden ett antal förslag till förbättringar.

Vi är också särskilt måna om att regeringen, våra skolmyndigheter och det svenska skolväsendet tar utredningen vidare och gör verklighet av både utredningens ambitioner och förslag. Sammanfattningsvis delar alltså Svenskt Näringsliv i huvudsak Läroplansutredningens bedömningar och förslag men vill även härmed inkomma med följande ställningstaganden och synpunkter.

Svenskt Näringslivs ställningstaganden

- Svenskt Näringsliv delar huvudsakligen Läroplansutredningens problembild och därmed huvudsakligen den inriktning som läroplansutredningen valt.
- Svenskt Näringsliv välkomnar därför också utredningens ambition att bidra till mer tydliga läroplaner för det svenska skolväsendet. Vi välkomnar särskilt utredningens inriktning att styrdokumentet ska ange tillförlitliga och mer beständiga kunskaper samt betona grundläggande kunskaper och färdigheter.
- Svenskt Näringsliv välkomnar huvudsakligen utredningens förslag till ändringar av läroplanens inledande delar, inte minst vad gäller synen på lärarrollen, individualisering av undervisningen och kunskapssynen, men föreslår samtidigt viktiga kompletteringar kring *entreprenörskap, företagande och innovationstänkande, vikten av digital kompetens och STEM-kompetens*, skolans ansvar för *studie- och yrkesvägledning* samt rektors ansvar för att skolan genomför den *praktiska arbetslivsorienteringen (prao)* på ett bra sätt.
- Svenskt Näringsliv välkomnar nya mer kunskapsrika läro- och kursplaner med en mer tydlig progression och ser stora förtjänster i de exempel som utredningen föreslår i de viktiga ämnena *Svenska* och *Matematik*. Däremot är förslagen i *Biologi* och särskilt i *Samhällskunskap* inte alls lika välutvecklade. Vi lämnar därför flera förslag till hur dessa kan förbättras samt förutsätter att regeringen kommer ställa höga krav på det fortsatta kursplanearbetet i samtliga ämnen och i samtliga delar av det svenska skolväsendet.
- Svenskt Näringsliv välkomnar särskilt de förslag och det underlag som presenteras kring hur vi stärker läsningen i svensk skola. Det gäller inte minst utredningens förslag kring vikten av att säkerställa att alla elever i svensk skola verkligen får en systematisk undervisning om kopplingen mellan ljud och bokstav (*phonics*) redan under de allra första skolåren.
- Vi vill samtidigt betona vikten av en balanserad och evidensbaserad läs- och skrivundervisning, inte minst för den stora och växande gruppen som har svenska som andraspråk. Svenskt Näringsliv vill därutöver betona att nya och tydligare läro- och kursplaner bara är ett nödvändigt första steg för att förbättra läsningen i svensk grundskola.
- Ska vi verkligen lyfta läsförmågan i Sverige krävs också att vi bättre använder förskoleåren till att förbereda eleverna för senare skolgång samt att vi också utvecklar mer träffsäkra kartläggnings- och uppföljningsmaterial för att tidigt upptäcka och hjälpa de elever som behöver mer undervisning och träning för att klara läsningen.
- Svenskt Näringsliv delar regeringens och utredningens ambition att stärka skrivningar kring totalförsvaret, säkerhet, beredskap och Nato i skolväsendets läro- och kursplaner.
- Svenskt Näringsliv vill också betona vikten av att skolväsendets läro- och kursplaner sammantaget förbereder eleverna för ett långt arbets- och samhällsliv där digital teknik har haft och kommer fortsätta ha stor påverkan på våra samhällen. Sverige ska vara ett land som välkomnar ny teknik och vi uppmanar därför regeringen och våra skolmyndigheter att även på detta område grunda sina förslag och åtgärder på evidens och beprövad erfarenhet.
- Svenskt Näringsliv vill också se åtgärder för att stärka svenska elevers kunskaper inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM). Det gäller inte minst i matematik där vi särskilt välkomnar förslagen till kursplaneändringar som utredningen föreslår i sitt exempel.

- Svenskt Näringsliv vill särskilt betona vikten av att styrdokument som läro- och kursplaner för övriga delar skolväsendet ges samma allmänna inriktning som nu pekar ut i detta betänkande men att detta arbete självklart måste anpassas efter förskolans, gymnasieskolans, anpassade gymnasieskolans och vuxenutbildningens unika förutsättningar och behov. Svenskt Näringsliv instämmer samtidigt i utredningens bedömning i avsnitt 10.3.3 att det behövs en ordentlig genomgång och analys med utgångspunkt i komvux särart för att ta fram förslag till en ny läroplan för den skolformen.
- Svenskt Näringsliv vill vidare understryka vikten av att säkerställa nära koppling mellan yrkesutbildning och arbetslivets kompetensbehov och delar utredningens bedömning att regeringen bör utreda hur ämnesplaner i yrkesämnena kan tas fram tillsammans med arbetslivet för att säkerställa aktualiteten i yrkesutbildningarna och stärka möjligheterna till jobb efter avslutad utbildning.
- Vi välkomnar också utredningens förslag (10.4.1) om att ett nytt samlat uppföljnings- och utvärderingssystem för skolväsendet bör utredas och lämnar förslag även kring ett sammanhängande system för extern kunskapsuppföljning och resultatinformation i den svenska grundskolan.

Svenskt Näringslivs fördjupande kommentarer och ändringsförslag

2 Problembild, uppdrag och disposition

Svenskt Näringsliv välkomnar och delar huvudsakligen Läroplansutredningens problembild att elevernas kunskapsresultat har försämrats och spridningen i resultaten har ökat över tid men vill samtidigt också betona att trenden i svensk skola sannolikt redan vänts till följd av bland annat de reformer som genomförts, inte minst under de intensiva åren runt 2010 då bland annat dagens läroplan, skollag, lärarutbildning samt valfrihetsmodell med skolval och konkurrens togs fram. Resultaten ser vi inte minst i att den mycket allvarliga nedåtgående trenden i internationella kunskapsmätningar som PISA, PIRLS och TIMSS brutits. Resultaten har också förbättrats, inte minst för elever med svensk bakgrund som nu närmast sig toppen i EU/OECD. Men mer måste göras, inte minst för att lyfta den växande gruppen elever med utländsk bakgrund. Det handlar huvudsakligen av att göra mer av det som bidragit till att vända utvecklingen: än mer tydliga läro- och kursplaner, fortsatta reformer av lärarutbildningen och skolväsendets fortbildning för att få fler ämneskunniga och undervisningsskickliga medarbetare samt ett mer utvecklat system för att följa elevernas kunskapsutveckling och tidigt stötta de elever som kämpar med att nå målen.

Svenskt Näringsliv delar därför också huvudsakligen den inriktning som läroplansutredningen har tagit som att förtydliga kunskapsuppdraget, stärka lärarrollen, förbättra studiero etc.

3 Helheten i styrningen via läroplanerna

Svenskt Näringsliv delar huvudsakligen utredningens problembild vad gäller läroplanshelheten och välkomnar förslag som kan bidra till mer tydliga läroplan för det svenska skolväsendet. Vi välkomnar särskilt utredningens inriktning att styrdokumentet ska ange tillförlitliga och mer beständiga kunskaper samt betona grundläggande kunskaper och färdigheter.

Som framgår av Helenius och Ahl (2023) visar till exempel den internationella implementeringsforskningen inom matematikområdet att den typ av processmål (som till exempel matematiska förmågor) som har präglat svenska matematikkursplaner sedan 1994 är mycket svåra att implementera, oavsett om det görs via kursplaner, läromedel eller kompetensutveckling. Det vanligaste problemet är att lärares sätt att arbeta inte ändras i tillräckligt stor utsträckning för att åstadkomma den eftersträvade effekten. När målet med ett projekt är att eleverna ska bli bättre på ett visst matematiskt innehåll verkar implementeringen generellt vara mer problemfri och effekten större. Att fokusera på ett specifikt matematiskt innehåll med hjälp av processmål förefaller därför vara en mer framgångsrik strategi. Framgångsrika projekt kombinerar ofta kursplaner och läromedel, och ofta även kompetensutveckling.

Utifrån detta föreslår författarna att nya kursplaner först konkretiseras i ett kommentarmaterial vad innehållet i kursplanen ska ha för syfte och progression och hur innehållet i kursplanen ska förstås. Ett sådant material kan ses som ett förarbete och bör skrivas så att lärare, läromedelsförfattare och andra berörda grupper kan använda materialet som ett stöd.

Vi välkomnar därför utredningens inriktning och förslag om att kommentarer till läroplanerna och exempel på god undervisning i olika ämnen bör presenteras tillsammans med de nya läro- och kursplanerna. Svenskt Näringsliv vill dock särskilt betona att detta kommer ställa höga krav på regeringen och våra skolmyndigheter att också ta fram dessa riktlinjer och strategier för undervisningen samt annat stödande material. Detta inte minst mot bakgrund av hur tidigare reformförsök inte alltid ledde till önskat resultat¹

4 Läroplanernas inledande delar

Svenskt Näringsliv delar huvudsakligen utredningens förslag till ändringar av läroplanens inledande delar, inte minst vad gäller synen på lärarrollen, individualisering av undervisningen och kunskapssynen. Undervisning är något som till stora delar bedrivs i grupp och där undervisningsskickliga och ämneskunniga lärare har avgörande betydelse för resultatet. Vi välkomnar också att utredningen tagit fram förslag på inledande delar i en ny läroplan som regeringen ska besluta om, men har följande synpunkter på utredningens förslag.

Vikten av entreprenörskap, företagande och innovationstänkande

I nu gällande *Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet* (Lgr 22) framgår redan i 1. Skolans värdegrund och uppdrag - Skolans uppdrag att:

Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens och ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.

Svenskt Näringsliv vill att dagens och morgondagens företag ska ha de bästa förutsättningarna att starta, driva och utveckla sin verksamhet. Vi ska bli bäst på kunskap och innovation och attrahera fler investeringar. Sverige ska vara en välfungerande marknadsekonomi med goda relationer mellan arbetsgivare och arbetstagare. Så bygger vi vårt framtida välstånd och fortsätter utveckla vårt land.

Men ska vi lyckas med detta krävs inte bara ett samhälle som fullt ut bygger på principerna om demokrati, rättsstat, äganderätt och näringsfrihet. Det krävs också *företagsamma* människor vill, vågar och kan driva på och göra skillnad. Många av dessa människor kommer förverkliga sina livsprojekt genom att själva eller tillsammans med andra driva ett eget företag. Andra företagsamma människor kommer bära ansvar i vårt samhälles många andra sfärer: kultur- och föreningsliv, offentlig service och förvaltning eller civilsamhällets många andra organisationsformer. Men alla har det gemensamt att de behöver uppmuntras, utbildas och tränas för att hitta lösningar på stora och små samhälls- och vardagsproblem.

Det är den här företagsamheten som allt oftare samlas under begreppet eller förhållningssättet *entreprenörskap*. Läroplansutredningen menar att innebörden i förhållningssättet finns kvar i och med formuleringarna om att "*främja elevernas uthållighet*,

¹ Se till exempel Jahnke (2018) eller Kornhall & Skogstad (2018).

tillit till den egna förmågan och motivation” respektive att ”främja elevernas benägenhet att pröva och omsätta idéer i handling”. Vi håller bara delvis med.

Punkterna listas under avsnitt 4. Skolans riktlinjer, mer precist under vad läraren ska göra avseende 4.1 Utbildningens innehåll och undervisningens genomförande. De blir då en välkommen riktlinje för hur lärarna undervisar och ställer krav på eleverna att lära sig göra arbetsuppgifter noga och väl. Men det entreprenörskap också fångar upp är möjligheten att själv eller tillsammans med andra få just företa olika typer av utvecklande arbetsuppgifter. Ett utmärkt exempel på detta är det mångåriga och mycket uppskattade arbete som Ung Företagsamhet bedriver. Läsåret 2024/25 är det över 40 000 elever som får prova på den unika form av just entreprenörskap som UF erbjuder. Sedan starten 1980 har över 640 000 elever gjort samma lärorika resa där många senare också – på olika sätt – varit med att driva såväl bolag som andra mänskliga samarbeten framåt.

Utbildning och träning i just det unika med entreprenörskap är därmed avgörande för hela Sveriges kompetensförsörjning. Totalt finns det idag cirka 500 000 aktiva företagare i Sverige. Nästan var tionde vuxen svensk är därmed företagare (ännu högre andel lär vara företagare i alla fall i någon fas under livet). Om företagare vore en egen etikett i yrkesregistret skulle det därmed sannolikt vara Sveriges vanligaste jobb, långt före till exempel undersköterska (128 000), grundskollärare (118 500) eller lager- och terminalpersonal (107 300).

Fler och fler svenskar är också engagerade i bolag eller ekonomiska föreningar (som bostadsrättsföreningar). Idag fullgörs över 1 miljon styrelseuppdrag i aktiebolag, en fördubbling på 20 år. Även antalet BRF-styrelseuppdrag har fördubblats, idag är över 150 000 svenskar med och driver en bostadsrättsförening. Att vara med och driva företag är ett viktigt inslag i många svenskers liv och entreprenörskap är något Sverige inte klarar sig utan. Därför känns det angeläget att stärka – inte försvaga– entreprenörskapets ställning i svensk skola.

Grundskolans nya läroplan borde här lära av den nu gällande läroplanen för gymnasieskolan (Gy11) som ännu tydligare slår fast att ”skolan ska bidra till att alla elever utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar entreprenörskap, företagande och innovationstänkande vilka ökar elevernas möjligheter till framtida sysselsättning, genom företagande eller anställning”. En liknande formulering även för grundskolan skulle inte bara stärka entreprenörskapet i samhället utan också vara en naturlig del i att stärka den för samhället minst lika viktiga arbetslinjen genom självförsörjning.

Vikten av digital kompetens och STEM-kompetens

Utredningen lämnar också flera förslag kring de övergripande skrivningar om digital kompetens som i dag finns i de inledande delarna av läroplanerna för de obligatoriska skolformerna där dessa föreslås ersättas med ”mer konkreta skrivningar i kursplanerna”. Därutöver menar utredningen att ”försiktighet och restriktivitet ska gälla i förhållande till digitala inslag i undervisningen, särskilt i lågstadiet” medan innehåll om digitaliseringens påverkan på samhället och innehåll som stärker elevernas utveckling av ett kritiskt förhållningssätt kan finnas med i senare årskurser, liksom användning av vissa ämnesrelevanta digitala verktyg.

Svenskt Näringsliv vill här betona vikten av att skolväsendets läro- och kursplaner sammantaget förbereder eleverna för ett långt arbets- och samhällsliv där digital teknik har haft och lär fortsätta ha stor påverkan på våra samhällen, inte minst i ett modernt teknikland som Sverige. Digital kompetens och förmågan att medvetet och ansvarsfullt använda digitala verktyg och digital teknik krävs för att säkra Sverige som en ledande kunskapsnation.

Vi står inför en ständigt föränderlig värld där teknik och innovation spelar en allt större roll. Svenskt Näringsliv har därför länge efterfrågat en sammanhängande nationell strategi inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM) som vi menar kan spela en stor roll för att stärka Sveriges utveckling. Genom ett effektivt samarbete mellan näringsliv, utbildningssystemet och civilsamhället kan en svensk STEM-strategi ge en grund för att möta utmaningar och utnyttja möjligheter. En STEM-strategi kan också skapa bättre förutsättningar för att rusta unga med rätt kompetens, skapa fler innovationer, skapa arbetstillfällen och driva teknologisk utveckling framåt (vi utvecklar våra förslag kring en nationell STEM-strategi under kapitel 8 om Digitalisering nedan). Svenskt Näringslivs förslag till ändringar av skolans uppdrag.

Vi föreslår med anledning av detta följande ändringar av utredningens förslag till kurs- och läroplaner för grundskolan:

2. Skolans uppdrag

Läroplansutredningens förslag	Svenskt Näringslivs förslag (ändringar i kursiv stil)
<i>Skolan står för samhällsanknytning</i> Skolans uppdrag behöver ses i ljuset av sin samtid. Sverige ingår i ett globalt sammanhang där ömsesidiga beroenden och rörlighet över språk-, kultur- och nationsgränser är en naturlig del, inte minst inom Europa och Norden. Inom avgörande områden är internationella samarbeten nödvändiga för att ta vara på möjligheter och klara av utmaningar. Samtidigt skapar den tekniska utvecklingen nya mönster för kommunikation, produktion och innovation, vilket i sin tur ger nya möjligheter och utmaningar. Skolan behöver ge eleverna överblick så att de förstår sammanhangen de befinner sig i och kan hantera osäkerhet inför framtiden. Därför ska skolan ge eleverna verktyg som de behöver för att orientera sig och agera ansvarsfullt i en komplex verklighet med stort informationsflöde och snabb förändringstakt. Skolan behöver också lära eleverna att använda digital och annan teknik som de har nytta av.	<i>Skolan står för samhällsanknytning</i> Skolans uppdrag behöver ses i ljuset av sin samtid. Sverige ingår i ett globalt sammanhang där ömsesidiga beroenden och rörlighet över språk-, kultur- och nationsgränser är en naturlig del, inte minst inom Europa och Norden. Inom avgörande områden är internationella samarbeten nödvändiga för att ta vara på möjligheter och klara av utmaningar. Samtidigt skapar den tekniska utvecklingen nya mönster för kommunikation, produktion och innovation, vilket i sin tur ger nya möjligheter och utmaningar. Skolan behöver ge eleverna överblick så att de förstår sammanhangen de befinner sig i och kan hantera möjligheter och osäkerhet inför framtiden. Därför ska skolan ge eleverna de kunskaper och verktyg - även digitala - som de behöver för att orientera sig och agera ansvarsfullt i en komplex verklighet med stort informationsflöde och snabb förändringstakt. Skolan ska även bidra till att alla elever utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar entreprenörskap, företagande och innovationstänkande vilka ökar elevernas möjligheter till framtida sysselsättning, genom företagande eller anställning. Skolan behöver också lära eleverna att använda digital och annan teknik.

Utredningen föreslår vidare att regeringen bör använda de principer och riktlinjer samt den struktur som föreslås för grundskolan som en av utgångspunkterna nästa gång nya kurs- och ämnesplaner utarbetas inom gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan och komvux. Vi stöder den inriktningen men vill då understryka vikten av att entreprenörskap, företagande och innovationstänkande ingår som en viktig del av skolans samhällsanknytning även för dessa skolformer.

På liknande sätt bör vikten av entreprenörskap, företagande och innovationstänkande ingå även i skolväsendet kurs- och ämnesplaner. Vidare är det viktigt att skolans kunskapsuppdrag är brett och bör omfatta alla de förmågor barn och unga behöver för att kunna navigera i en vardag som är både analog och digital.

Svenskt Näringslivs förslag avseende skolans riktlinjer

Av samma skäl föreslår vi även ändringar i avsnitt 4. *Skolans riktlinjer* i avsnitt 4.5 *Elevernas studie- och yrkesvägledning* (se nedan). Här vill vi dock betona några ytterligare saker utöver förtydligandet kring entreprenörskap.

Elevernas studie- och yrkesvägledning är en mycket viktig men inte tillräckligt prioriterad fråga i svenskt skolväsende. Självklart blir denna vägledning viktigare ju äldre eleverna blir där inte minst gymnasievalet har en särskild betydelse. I och med den nya lagstiftningen kring planering och dimensionering av gymnasial utbildning där arbetsmarknadens behov får större betydelse vid erbjudande av utbildningsplatser kommer studie- och yrkesvägledningen i grundskolan att bli ännu viktigare.

Samtidigt finns det mycket som kan göras hela vägen från förskola till gymnasieexamen för att hjälpa eleverna göra informerade och välgrundade beslut. Ett särskilt problem är dock att vi inte riktigt vet vad som är den mest effektiva formen av studie- och yrkesvägledning utan verksamheten präglas lite för ofta av projekt eller att man gör som man alltid har gjort. Här – precis som på många andra områden i svensk skola – behövs det effektstudier och annan forskning som kan ge bättre vägledning även åt samhället studie- och yrkesvägledning.

En viktig del i att förbereda eleverna för ett framtida yrkesliv är den praktiska arbetslivsorientering som enligt skollagens 10 kap. 8 § ska anordnas för alla elever under sammanlagt minst tio dagar från och med årskurs 8. Även här måste skolmyndigheter, huvudmän och skolledare ge ansvariga lärare och studie- och yrkesvägledare bättre vägledning om hur man genomför prao på ett effektivt och lärorikt sätt. I läroplanens övriga delar bör det därför förtydligas rektors ansvar för att hur prao genomförs samtidigt som frågan också behöver beaktas i det framtida arbetet med att utveckla övriga styrdokument för svenskt skolväsende. Vad gäller läroplanens inledande delar föreslår Svenskt Näringsliv följande ändringar avseende skolans riktlinjer:

4. Skolans riktlinjer

Läroplansutredningens förslag	Svenskt Näringslivs förslag (ändringar i kursiv stil)
4.5 Elevernas studie- och yrkesvägledning Skolan ska ge eleverna en bred och konstruktiv bild av de möjligheter som finns i samhället. I grundskolan ska eleverna ges studie- och yrkesvägledning som gör det möjligt för dem att på ett välinformerat sätt välja fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen samt särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning. Studie och yrkesvägledaren ska även stödja den övriga personalens studie och yrkesorienterande insatser. Läraren ska utveckla elevernas förståelse för hur kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som ingår i ämnena kan ha betydelse i arbetslivet. Rektorn ska skapa samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn ska också organisera den studie- och yrkesorienterande verksamheten så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.	4.5 Elevernas studie- och yrkesvägledning Skolan ska ge eleverna en bred och konstruktiv bild av de möjligheter som finns i samhället. I grundskolan ska eleverna ges studie- och yrkesvägledning som gör det möjligt för dem att på ett välinformerat sätt välja fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen samt särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning. <i>Studie- och yrkesvägledningen ska även uppmärksamma och informera om entreprenörskap och företagande som möjliga karriärvägar.</i> Studie- och yrkesvägledaren ska även stödja den övriga personalens studie och yrkesorienterande insatser. Läraren ska utveckla elevernas förståelse för hur kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som ingår i ämnena kan ha betydelse i arbetslivet. Rektorn ska skapa samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn ska också organisera den studie- och yrkesorienterande verksamheten så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. <i>Rektor ansvarar också för att skolan genomför den praktiska arbetslivsorienteringen (prao) på ett bra sätt.</i>

5 Principer och riktlinjer för kursplaner

Svenskt Näringsliv ställer sig helt bakom utredningens uppdrag att förstärka skolans kunskapsinriktning och välkomnar förslaget att svensk grundskola får nya kursplaner. Precis som utredningen föreslår behöver dessa nya kursplaner "lyfta fram grundläggande kunskaper och färdigheter som är specifika för olika ämnen" där kursplanerna ska "precisera vad det är meningen att eleverna ska lära sig och när det är meningen att de ska göra det".

Svenskt Näringsliv kan samtidigt konstatera att utredningen inte presenterat några färdiga kursplaner utan i stället vill se ett kommande arbete slutföra det arbetet, men då också med likartade förändringar för skolväsendets övriga delar. I stället presenterar utredningen några exempel på nya kursplaner som de menar kan vara vägledande för det framtida arbetet med övriga kurs- och ämnesplaner. Även om vi har stor förståelse för att utredningen knappast kan tänkas föreslå en komplett samling nya kursplaner så är Svenskt Näringsliv därför aningen oroat för att de förändringar som behövs inte kommer genomföras som vi hoppas. Detta inte minst mot bakgrund av att varken den förrföra (Lgr11) eller förra läroplansöversynen (Lgr22) lyckades skapa de kunskapsrika och tydliga kurs- och läroplaner som svensk skola behöver.

Ett särskilt problem är den varierade kvaliteten på de exempel avseende delar inom några ämnen som utredningen föreslår inför det fortsatta ämnes- och kursplanearbetet. Inte minst gäller detta hur väl exemplen verkligen är så kunskapsrika och med den tydliga progression

som regeringen efterlyst. Till vår glädje ligger här förslagen i de så viktiga "kärnämnen" *Svenska* och *Matematik* betydligt närmare det svenska skola behöver än vad de andra kursplanerna gör.

Vi konstaterar till exempel att det förslag som gymnasieläraren och författaren Per Kornhall presenterat i sin rapport *Ämnesplan i biologi för grundskolan – ett diskussionsunderlag* (2024) enligt vår mening utvecklar ämnet ytterligare, varför vi skickar med denna rapport som bilaga till detta remissvar för läsning och inspiration (bilaga 1).

Inledningsvis har Kornhall valt att kalla det han skriver för *ämnesplan* i stället för kursplan, då man ju faktiskt inte har kurser i grundskolan. Det har man däremot i gymnasiet, men trots det kallas motsvarande dokument ändå *kursplan* i gymnasieskolan (Gy25). Svenskt Näringsliv förordar att regeringen städar upp bland dessa begrepp och förslagsvis använder *ämnesplan* både i grund- och gymnasieskolans ämnen (som sedan – som i dagens Gy25 - kan delas upp i nivåer).

En tydligare ämnesplan i *Biologi*

Än viktigare är hur Kornhall tydligt beskriver biologi-ämnet som läran om det levande med utgångspunkt både från naturen omkring oss (det vill säga all den kunskap som handlar om evolution, organismer, cellbiologi et cetera) och om vår egen biologi (som växte fram ur den medicinska vetenskapen).

En annan viktig skillnad är att Kornhall väljer – i likhet med hur exemplifierar i *Svenska* respektive *Matematik* – att beskriva elevernas förväntade kunskaper mer precist utifrån årskurs/ålder. På så sätt får man både en tydligare progression i ämnet (som till exempel kan underlätta för läromedelsförfattare) och fler möjliga tillfällen där man också kan avgöra om eleverna hänger med eller behöver mer eller bättre undervisning.

Självklart ska varje ämne – i likhet med vad utredningen skriver – ha sitt eget ämnesspecifika språk/struktur/karaktär, men samtidigt ser vi tydliga mål och ämnesbeskrivningar per årskurs (eller ibland 1–2 årskurser) som viktiga – inte minst under låg- och mellanstadiet - för att få den ökade tydlighet som inte minst i de kunskaps- och faktarika samhälls- och naturorienterande ämnena behöver.

Kornhall betonar också att biologi-ämnet "vilar på en stor mängd observationer, hypoteser och experiment" som på grund av detta och "eftersom biologi är studiet av det levande är det viktigt att eleverna genom undersökningar får tillfälle att studera det levande, genom observationer, exkursioner och experiment". Vi delar den bedömningen och ser gärna liknande betoningar i kommande ämnesplaner i närliggande ämnen som *Kemi*, *Fysik* och *Teknik* (se mer om detta nedan).

En tydligare ämnesplan i *Samhällskunskap*

På liknande sätt menar vi att exemplet i ämnet *Samhällskunskap* också är alltför likt dagens bristfälliga kursplan. Det kan finnas goda skäl att behålla dagens ämnesindelning, inte minst när man ska föreslå exempel-lösningar som i denna utredning, men generellt förtjänar både ämnet *Samhällskunskap* och de närliggande samhällsvetenskapliga ämnena *Geografi*, *Historia* och *Religion* samt kanske även ämnet *Hem- och konsumentkunskap* en mer genomarbetad revision än den som nu skett inom ramen för den här utredningen.

Även här vi vill bidra genom att uppmärksamma förslagen i Dick Harrisons och Katarina Harrison Lindberghs rapport *Historieämnet i grundskolan – ett diskussionsunderlag för en bättre ämnesplan* (2024) som även det bifogas till detta remissvar (bilaga 2). Deras förslag innebär i korthet att:

- Både det centrala innehållet och betygskriterierna stramas upp och anpassas efter elevernas utveckling.
- Undervisningen fokuserar på Sverige, grannländerna och den västerländska kulturkretsen, med globala perspektiv där detta är relevant.
- Antikens historia får större utrymme i dess egenskap av grundläggande fas i den västerländska civilisationens framväxt.
- Begreppen *historiemedvetande* och *historiebruk* tas bort från ämnesplanen för grundskolan, eftersom de är vaga, teoretiska och kräver stora förkunskaper.
- Studiebesök och besök av forskare blir obligatoriska delar av undervisningen för att öka elevernas intresse och förståelse för historien.

Men den stora skillnaden är att man här föreslår ett rikt kunskapsinnehåll och tydliga mål där man stegvis både kan väcka intresse och vidga kunskaperna år för år. Som utredningen önskar lyckas men här ge ett mer konkret exempel på "vad som ska behandlas, vad eleverna ska lära sig och när de ska göra det".

Här menar vi att förslagen skiljer sig från de exempel inom ämnet *Samhällskunskap* som utredningen presenterar som knappast är det brott mot dagens nu gällande kursplan som utredningen haft i uppdrag att åstadkomma. Utöver att dessa förslag inte skiljer sig tillräckligt från nu gällande kursplan i grundskolan så är språket fortfarande relativt svepande och med den typ av olycklig tydlighet som präglade tidigare kursplaner.

Nedan jämförs dagens centrala innehåll i årskurs 4–6 avseende *Beslutsfattande och politiska idéer* med läroplansutredningens motsvarande exempel för mellanstadiet. Det som tillkommit är en välkommen text som syftar till att beskriva vad undervisningen ska behandla:

I mellanstadiet ska undervisningen behandla grunderna för maktodelningsprincipen och hur den kommer till uttryck i uppdelning mellan lagstiftande, verkställande och dömande makt. Hur val går till i Sverige behandlas, liksom den principiella vikten av återkommande val. Vidare behandlas riksdagens och regeringens tillsättning och uppdrag samt grunderna för parlamentarism. Undervisningen ska även ta upp exempel på demokrati på lokal nivå samt exempel på ansvarsområden i exempelvis kommun och region. Rättigheter och skyldigheter i Sverige, exempelvis skolplikt, yttrandefrihet och mötesfrihet behandlas, liksom rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. I samband med detta behandlas exempel på konsekvenser av att förhålla sig till rättigheter och skyldigheter på olika sätt. Vidare ska undervisningen behandla individers och grupper demokratiska möjligheter att påverka exempelvis via allmänna val, förenings- och civilsamhällesengagemang samt opinionsarbete. I samband med detta behandlas utmaningar som demokratin står inför, till exempel i fråga om påverkan på åsikts- och yttrandefriheten. De politiska partierna i Sverige behandlas så att grundläggande skiljelinjer i några aktuella politiska frågor träder fram.

Även om det finns poänger i denna text så är den inte särskilt utbyggd samtidigt som den – bland annat genom att till exempel inte dela upp innehållet över årskurserna – ger otillräcklig vägledning kring ämnets progression. Den innehåller visserligen en del begrepp men är långt ifrån så kunskapsrik som den skulle behöva vara. Och jämför man vad eleverna "utifrån undervisningens innehåll" ska kunna så är det varken särskilt omfattande eller tydligt:

I slutet av mellanstadiet ska eleverna utifrån undervisningens innehåll:

- *känna till grunddragen i det svenska demokratiska systemet*
- *känna till grundläggande rättigheter och skyldigheter samt former för påverkan*
- *ha en begynnande förståelse för politiska skiljelinjer.*

Återigen ska lärare fundera över vad det innebär att "känna till grunddragen" eller "ha en begynnande förståelse" där de istället hade behövt en mer tydlig vägledning.

Som jämförelse (kolumn 3) framgår en AI-genererad och något bearbetad (för ökad begriplighet) version av vad Estlands *National curricula for basic schools* (Riigi Teataja, 2025) ställer för krav på kunskaper avseende politiska idéer och beslutsfattande i deras motsvarighet till årskurs 6. Inte heller denna har den tydliga progression eller kunskapsrikedom som en svensk kursplan i Samhällskunskap men visar i vart fall att det nu föreslagna exemplet är långt ifrån vad vi hoppats att utredningen och arbetet med mer kunskapsrika läro- och kursplaner borde leda till. För den ställer betydligt mer preciserade kunskapskrav både vad gäller förmåga ("förklara med egna ord betydelsen av...") eller fakta ("känna till ..." utan ord som "grundläggande" eller "begynnande"). Den innehåller också tydliga begrepp som ska undervisas (som *republik*, *president*, *Riigikogu*, *rättsakt* etc.) samtidigt den specificerar bortom "rättigheter" genom att i vart fall lista *yttrandefrihet*, *rösträtt* m.fl.

I en svensk kursplan borde på liknande sätt begrepp som *konstitutionell monarki*, *Sveriges riksdag*, *Regeringskansliet*, *statsminister*, *Europaparlamentet*, *Högsta domstolen*, *fri åsiktsbildning*, *kommunfullmäktige* eller andra viktiga begrepp ingå samtidigt som vi tydligare preciserar vad det är som en svensk elev i årskurs 6 ska ha undervisats om och lärt sig för att anses *känna till grunddragen i det svenska demokratiska systemet*. På samma sätt behöver övriga delar av ämnet Samhällskunskap få en kunskapsrik kursplan med en tydlig progression som bättre kan vägleda lärare, läromedelsförfattare och lärarutbildare i deras viktiga arbete.

Samhällskunskap i några olika kurs/ämnesplaner

Lgr 22 Beslutsfattande och politiska idéer	Läroplansutredningen: Politiska idéer och beslutsfattande	Estlands kursplan: Demokrati Principer för demokrati och demokratins funktion
<i>Undervisningen i samhällskunskap ska behandla följande centrala innehåll:</i> - Vad demokrati är och hur demokratiska beslut fattas. Hur individer och grupper kan påverka beslut, genom att rösta i allmänna val och till exempel genom elevråd i skolan eller genom att skapa opinion i sociala medier. - Riksdagen och regeringen och deras olika uppdrag. Politiska val och partier i Sverige. Skiljelinjer i några aktuella politiska frågor. <i>Betygskriterier i slutet av årskurs 6:</i> - Eleven visar grundläggande / goda / mycket goda kunskaper om demokrati och mänskliga rättigheter. - Eleven visar grundläggande / goda / mycket goda kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. - Eleven beskriver enkla / utvecklade / välutvecklade samband inom olika samhällsstrukturer. - Eleven för enkla / utvecklade / välutvecklade resonemang om hur människor kan påverka och påverkas av förhållanden och strukturer i samhället. - Eleven för enkla / utvecklade / välutvecklade resonemang om samhällsfrågor utifrån kunskaper om förhållanden och strukturer i samhället. - Eleven granskar information och åsikter som rör samhällsfrågor i olika källor med enkla / relativt välgrundade / välgrundade källkritiska argument.	<i>I slutet av mellanstadiet ska eleverna utifrån undervisningens innehåll:</i> - känna till grunddragen i det svenska demokratiska systemet - känna till grundläggande rättigheter och skyldigheter samt former för påverkan - ha en begynnande förståelse för politiska skiljelinjer.	<i>Lärandemål</i> <i>Studenter kommer att kunna:</i> - förklara med egna ord betydelsen av och använda i sammanhang följande termer: mänsklig rättighet, lag och demokrati; - beskriva principerna för demokrati; - känna till mänskliga rättigheter och värdera dem; - förstå att Estland är en demokratisk republik och namnge de huvudsakliga uppgifterna för Republiken Estlands regering, Riigikogu och Republiken Estlands president; - förstå vad en lokal regering är och ge exempel på aktiviteterna i deras kommun eller stadsregeringar; och - uppskatta att alla är lika inför lagen och måste följa den och ge exempel på laglydigt beteende. <i>Lärandeinnehåll</i> Offentligt deltagande i social administration: mångfald av åsikter och yttrandefrihet, deltagande i diskussioner och beslutsfattande och rätten att rösta och bli vald. Maktfördelning. Riigikogu, Republiken Estlands regering, Republiken Estlands president och domstolar. Lokal regering. Lagens företrädare och rättsakt som reglering. Grundläggande mänskliga rättigheter (såsom rätten till liv, rätten till frihet och mänsklig värdighet).

I likhet med hur Harrison & Harrison Lindbergh (2024) ifrågasätter *historiemedvetande* och *historiebruk* i grundskolans kursplan i Historia finns det också anledning att diskutera hur området *Samhällsvetenskapliga arbets- och förhållningssätt* ska behandlas så att de tidiga skolåren i stor utsträckning präglas av att lära sig fakta, begrepp etc. för att sedan stegvis öka i komplexitet. Även här bedömer vi att det finns goda möjligheter att utveckla ämnet bortanför det exempel som utredningen föreslår i ämnet Samhällskunskap samtidigt som det väsentliga ämnesinnehållet kring *källkritik* eller *argumentation* också bör stämmas av gentemot andra ämnen (som t.ex. Svenska) som också bör innehålla liknande innehåll.

Vad gäller exemplets förslag till *Undervisningsinnehåll* så finns det självklart anledning att också använda *estetiska och kreativa arbetssätt* men i en utredning som sammantaget försöker slå ett slag för "den instruerande, berättande och visande läraren" är vi förvånade över att detta arbetssätt inte ges större utrymme i ett så faktatungt ämne som Samhällskunskap. Vi hoppas därför att detta arbetssätt, tillsammans med övriga synpunkter kring bland annat fakta, begrepp och en mer tydlig progression, ges betydligt större utrymme i det nu stundande arbetet med att gå bortom exempel och i stället ta fram verkligt kunskapsrika och tydliga ämnesplaner, inte minst i de så viktiga samhälls- och naturorienterande ämnena.

Kommentarer till exemplen i svenska, matematik, biologi, samhällskunskap och slöjd

Som vi tidigare konstaterat så är goda STEM-kunskaper och digital kompetens av stor betydelse för svensk samhällsutveckling. Svenskt Näringsliv instämmer därför i utredningens slutsats att "det behövs en mer genomgående analys av vad som bör ingå i *programmering* samt i vilka ämnen och stadier programmering ska skrivas fram" samt att detta bör ställas i relation till en genomlysning av hur digital kompetens i sin helhet definieras och skrivs fram i övriga kursplaner.

6 Praktisk-estetiska ämnen

I en tid där alltmer kan göras av datorer och maskiner finns det anledning att stärka de unikt mänskliga färdigheter som de praktiskt-estetiska ämnena syftar till att utveckla. Svenskt Näringsliv välkomnar utredningens förslag kring de praktiskt-estetiska ämnena, inklusive inriktningen i det exempel på ny kursplan i *Slöjd* som presenteras i utredningens femte kapitel där de praktiska färdigheterna betonas.

7 Läsning

Inom ramen för vårt arbete med Näringslivets skolforum har vi publicerat ett antal rapporter och förslag som syftar till att stärka elevernas kunskaper i svenska, inte minst med fokus på den tidiga läs- och skrivinläringen². Svenskt Näringsliv välkomnar därför särskilt de förslag och det underlag som presenteras kring hur vi stärker läsningen i svensk skola. Det gäller inte minst utredningens förslag kring vikten av att säkerställa att alla elever i svensk skola verkligen får den systematiska undervisning om kopplingen mellan ljud och bokstav (*phonics*) som visat sig vara mer effektiv än andra undersökta alternativ, och har störst inflytande på den tidiga läsutvecklingen.

Även om vi menar att det är befogat att tala om en allmän läskris i Sverige så finns det anledning att fördjupa analysen. Som bland annat Heller Sahlgren (2023) visar finns det ett

² Se till exempel Heller Sahlgren (2023), Fälth & Hallin (2023), Fridolfsson (2023) och Tärning et al (2024).

växande *läsgap*, främst kanske mellan elever med svensk respektive utländsk bakgrund men sannolikt också mellan elever i stora städer respektive mindre orter och landsbygd. Även för dessa grupper är antagligen det mest prioriterade att stärka den systematiska undervisningen om kopplingen mellan ljud och bokstav (phonics) men som framgår av Josefin Nilssons och Karin Petterssons rapport för Näringslivets skolförum (2025) om hur vi minskar läsgapet i svensk skola så behöver vi också förbättra den tidiga läsundervisningen för elever som lär sig läsa på sitt andraspråk för att minska läsgapet och säkerställa att alla elever i Sverige får den undervisningen de behöver och har rätt till. Av särskild vikt är att man i det fortsatta läroplansarbetet utformar en ny kursplan i ämnet *Svenska som andraspråk* som med grund i vetenskap och beprövad erfarenhet kan bidra till att utveckla undervisningen och kunskapsresultaten även i detta ämne.

Svenskt Näringsliv vill därutöver betona att nya och tydligare läro- och kursplaner bara är ett nödvändigt första steg för att förbättra läsningen i svensk grundskola. Ska vi verkligen lyfta läsförmågan i Sverige krävs också:

- att vi bättre använder förskoleåren till att förbereda eleverna för senare skolgång, inte minst vad gäller språk och läsning.
- att nya kursplaner också leder till bättre kartläggnings- och uppföljningsmaterial. Det gäller särskilt de obligatoriska bedömningsstöden och de nationella proven som båda behöver arbetas om utifrån de nya kursplanernas förväntningar och krav så att vi blir bättre på att tidigt upptäcka och hjälpa de elever som behöver mer undervisning och träning för att klara läsningen.
- Att såväl utbildningen för blivande lärare som fortbildningen för befintliga lärare förbättras så att vi får fler skickliga lärare som kan ge varje elev i Sverige en balanserad och ändamålsenlig läs- och skrivundervisning, inte minst i tidiga skolår och med fokus på kopplingen mellan ljud och bokstav (phonics).

Därutöver behöver – som utredningen föreslår - vikten av läsning lyftas fram även i andra skolämnen, där mer kunskapsrika och tydliga kursplaner är en nödvändig men inte tillräcklig första åtgärd.

8 Digitalisering

Svenskt Näringsliv har redan – under kapitel 4 *Läroplanernas inledande delar* ovan - betonat vikten av att skolväsendets läro- och kursplaner sammantaget förbereder eleverna för ett långt arbets- och samhällsliv där digital teknik har haft och kommer fortsätta ha stor påverkan på våra samhällen, inte minst i ett modernt teknikland som Sverige. Digital kompetens och förmågan att medvetet och ansvarsfullt använda digitala verktyg och digital teknik, som den snabba utvecklingen kring *artificiell intelligens* (AI), krävs för att samhället ska vara både starkt och inkluderande samt för att säkra Sverige som en ledande kunskapsnation.

Självklart finns det både risker och möjligheter med den nya tekniken. Det finns också risker och möjligheter när skolväsendet ska rusta eleverna för deras framtida yrkes- och samhällsliv, så även när det gäller digitala verktyg eller andra former av ny teknik. Även om vi kan känna viss förståelse för utredningens synpunkter kring att tidigare insatser kring digital kompetens inte alltid varit genomtänkta eller effektiva så vill vi betona vikten av att Sverige fortsätter vara ett land som välkomnar ny teknik och uppmana regeringen och våra skolmyndigheter att även på detta område grunda sina förslag och åtgärder på evidens och beprövad erfarenhet. Detta får dock inte stå i motsats till att också våga pröva nya arbetssätt

eller tekniska verktyg, men då på ett genomtänkt och strukturerat sätt så att vi också skaffar bättre evidens och erfarenhet även om den ny teknikens förtjänster och eventuella problem.

Svenskt Näringsliv har länge efterfrågat en sammanhängande nationell strategi inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik (STEM). En ökad bredd och spets av STEM-kompetens i Sverige är viktig för vår konkurrenskraft och kan attrahera investeringar som kan skapa både tillväxt och arbetstillfällen. För att lyckas krävs ett långsiktigt åtagande och utvecklat samarbete mellan alla relevanta parter. Svenskt Näringsliv har i [ett inspel till en svensk STEM-strategi](#) lyft tolv insatsområden med förslag på aktiviteter kopplade till dessa (Svenskt Näringsliv, 2024). I inspelet betonas inte minst att lärare, elever och föräldrar behöver tydliga läroplaner, ämnesplaner och kursplaner med fokus på kunskap och nyfikenhet. Intresset bör väckas redan i förskolan så att STEM-kunskaperna stegvis kan byggas på med målet att väcka en nyfikenhet och uppmuntra en kreativitet som kan förstärkas genom hela skolgången.

Ett särskilt fokus bör ligga på högstadiet och specifikt kring matematik och de områden inom matematiken där svenska elever ligger lägre än OECD-snittet i Timss. De nya styrdokumentet behöver fokusera på en stadig progression i respektive ämne och en tydlig koppling mellan de naturvetenskapliga ämnena.

Svenskt Näringsliv föreslår därför:

- Att svenskt skolväsende ska grundad i evidens och beprövad erfarenhet men också samtidigt vara fortsatt öppet för ny teknik och bättre arbetssätt när så är motiverat.
- Ett förtydligande i läroplanen om förskolans viktiga uppdrag att på ett lustfyllt och lekfullt sätt introducera barnen för matematik och naturvetenskap. Introduktionen ska anpassas efter barnets ålder och mognad.
- Nya kunskapsrika läro- och kursplaner för grundskolan med tydliga mål och förbättrad progression i syfte att öka kunskaperna och nyfikenheten inom STEM-ämnena (matematik, fysik, kemi, biologi och teknik).
- Gymnasieskolans och vuxenutbildningens ämnesplaner behöver fokusera på en stadig progression i respektive ämne och en tydlig koppling mellan de naturvetenskapliga ämnena. Ämnesplanerna i de naturvetenskapliga ämnena måste vara tydliga utan generaliseringar och ha en stark koppling till naturvetenskaplig metod.
- Digitaliseringens möjligheter bör integreras i skolan för att både stärka elevernas kunskap och väcka intresse för IT. Kunskap om hur man använder AI bör också följas av ökad kunskap om källkritik på nätet och cybersäkerhet.

9 Totalförsvarsfrågor och Nato

Svenskt Näringsliv delar regeringens och utredningens ambition om att stärka skrivningar kring totalförsvaret, säkerhet, beredskap och Nato och har inget att invända mot utredningens förslag på detta område. Vi välkomnar särskilt förslaget om att kunskaper om totalförsvaret och Nato ska skrivas in i kursplanen i samhällskunskap samt i andra ämnen när så är befogat men vill då att dessa skrivningar har en större kunskapsrikedom och tydligare progression än vad som nu är fallet i det exempel till kursplanerskrivningar som presenteras i utredningen.

10 Genomförande av nya läroplaner och behov av andra förändringar

Svenskt Näringsliv delar utredningens bedömning av vikten av att förslagen i detta betänkande genomförs. Även om det är en ambitiös tidplan så välkomnar vi att de ändringar som nu föreslår för de obligatoriska skolformerna ska träda i kraft från läsåret 2028/2029.

Vi vill återigen särskilt betona vikten av att arbetet med nya läro- och kursplaner också genomförs i enlighet med utredningens ambitioner, men att för att lyckas med detta måste inte minst kursplanearbetet med de natur- och samhällsorienterade ämnena få en större kunskapsrikedom och en mer tydlig progression än vad som nu föreslås i utredningens exempel kring Biologi och Samhällskunskap.

Det är också viktigt att styrdokument som läro- och kursplaner för övriga delar skolväsendet ges samma allmänna inriktning som nu pekar ut i detta betänkande men att detta arbete självklart måste anpassas efter förskolans, gymnasieskolans, anpassade gymnasieskolans och vuxenutbildningens unika förutsättningar och behov. Svenskt Näringsliv instämmer samtidigt i utredningens bedömning i avsnitt 10.3.3 att det behövs en ordentlig genomgång och analys med utgångspunkt i komvux särart för att ta fram förslag till en ny läroplan för den skolformen.

Svenskt Näringsliv vill vidare understryka vikten av att säkerställa nära koppling mellan yrkesutbildning och arbetslivets kompetensbehov. Svenskt Näringsliv instämmer därmed i utredningens bedömning att regeringen bör utreda hur ämnesplaner i yrkesämnena kan tas fram tillsammans med arbetslivet och hur det kan säkerställas att dessa kan utvecklas successivt. Detta är viktigt för att säkerställa aktualiteten i yrkesutbildningarna och stärka möjligheterna till jobb efter avslutad utbildning. Att tillgängliggöra yrkesämnena på gymnasial nivå kan vara en väg att säkerställa aktualiteten i yrkeskunnandet för yrkesverksamma, genom att tillgängliggöra kompetensutveckling även utanför arbetsplatsen.

Vi välkomnar också utredningens förslag (10.4.1) om att ett nytt samlat uppföljnings- och utvärderingssystem för skolväsendet bör utredas och vi bifogar därför även rapporten [Att mäta kunskaper och skapa information - en vägkarta för bättre uppföljning i skolsystemet](#) (Heller Sahlgren, 2024) som just skissar på ett sammanhängande system för extern kunskapsuppföljning och resultatinformation i den svenska grundskolan. På så sätt kan elevernas kunskapsutveckling och skolornas prestationer lättare följas, men också hur kunskapsnivån i grundskolan i Sverige som helhet utvecklas.

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGSLIV

Maria Bernhardsen
Avdelningschef Kompetensförsörjning

Gustav Blix
Policyexpert grundskola

Bilagor

1. Kornhall, P. (2024). *Ämnesplan i biologi för grundskolan - ett diskussionsunderlag*.
2. Harrison, D., & Harrison Lindbergh, K. (2024). *Historieämnet i grundskolan – ett diskussionsunderlag för en bättre ämnesplan*.
3. Heller Sahlgren, G. (2024). *Att mäta kunskaper och skapa information - en vägkarta för bättre uppföljning i skolsystemet*.

Referenser

- Fridolfsson, I. (2023). *Hur svensk skola missar elever som inte lär sig läsa*. Stockholm: Näringslivets skolforum.
- Fälth, L., & Hallin, A. (2023). *Så löser vi läskrisen på lågstadiet*. Stockholm: Näringslivets skolforum.
- Harrison, D., & Harrison Lindbergh, K. (2024). *Historieämnet i grundskolan – ett diskussionsunderlag för en bättre ämnesplan*. Stockholm: Näringslivets skolforum.
- Helenius, O., & Ahl, L.-M. (2023). *Hur bör man förändra kursplaner i matematik - argument från den internationella forskningen*. Stockholm: Näringslivets skolforum.
- Helenius, O., & Ahl, L.-M. (2024). *En bättre kursplan i matematik – förslag på process och innehåll*. Stockholm: Näringslivets skolforum.
- Helenius, O., & Ahl, L.-M. (2024). *Läromedel på villovägar? – en analys av den bristande vetenskapliga grunden för dagens svenska läromedel i matematik*. Stockholm: Näringslivets skolforum.
- Heller Sahlgren, G. (2023). *Svenska fjärdeklassares läsförståelse - trender och förklaringar*. Stockholm: Näringslivets skolforum.
- Heller Sahlgren, G. (2024). *Att mäta kunskaper och skapa information - en vägkarta för bättre uppföljning i skolsystemet*. Stockholm: Näringslivets skolforum. Hämtat från
- Jahnke, A. (den 21 06 2018). Ny kurs för kursplanearbetet. *Skola och Samhälle*. Hämtat från <https://www.skolaochsamhalle.se/flode/skola/anette-jahnke-ny-kurs-for-kursplanearbetet/> den 09 06 2025
- Kornhall, P. (2024). *Ämnesplan i biologi för grundskolan - ett diskussionsunderlag*. Stockholm: Näringslivets skolforum. Hämtat från
- Kornhall, P., & Skogstad, I. (den 06 06 2018). "Skolverkets tjänstemän trollade bort kraven på faktakunskaper". *Dagens Nyheter*. Hämtat från <https://www.dn.se/debatt/skolverkets-tjansteman-trollade-bort-kraven-pa-faktakunskaper/> den 09 06 2025
- Nilsson, J., & Pettersson, K. (2025). *Så minskar vi läsgapet i svensk skola. Ett andraspråksperspektiv på läskrisen*. Stockholm: Näringslivets skolforum.
- Riigi Teataja. (den 09 06 2025). *Subject field: Social Subjects*. Hämtat från National curriculum for basic schools (Appendix 5): https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-10/est_basic_school_nat_cur_2014_appendix_5_final.pdf?utm_source=chatgpt.com
- Svenskt Näringsliv. (2024). *Tolv insatser för att stärka STEM*. Stockholm: Svenskt Näringsliv.
- Tärning, B., Ihse Seward, A., Haake, M., & Gulz, A. (2024). *En F-3-lärarytelse på vetenskaplig grund för bättre tidig läs- och skrivutveckling*. Stockholm: Näringslivets skolforum.
- Utbildningsdepartementet. (den 29 06 2023). *Regeringskansliet*. Hämtat från Skolmyndigheternas stöd ska vila på vetenskaplig grund: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/06/skolmyndigheternas-stod-ska-vila-pa-vetenskaplig-grund/>